

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЗЮМЕТА

на научните публикации на доц. д-р СПАС БОГДАНОВ СТАВРЕВ във връзка с участие в конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР“ в катедра „Физическо възпитание и спорт“, Бизнес факултет на УНСС, гр. София, по професионално направление 7.6 „Спорт“, Научна специалност „СПОРТ (БАСКЕТБОЛ И БАСКЕТБОЛ 3x3)“, обнародван в ДВ, бр. 60 от 29.07.2022 г.

Публикации, които не повтарят представените за придобиване на ОНС „ДОКТОР“ и за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“

I. Монографии

Ставрев, С., БАСКЕТБОЛ 3Х3 - Установяване значимостта на двигателните качества, техническите умения и тактическите похвати на играта. Монография, Издателски комплекс - УНСС, София, 2022. ISBN 978-619-232-604-3; 130 страници

Резюме: Физическите натоварвания със спортни занимания носят удовлетворение на практикуващите и до голяма степен поддържат здравния статус и не по-маловажно - високата работоспособност на организма. Когато тези натоварвания са съчетани с висок емоционален заряд и психическо разтоварване, тогава ние постигаме така нужните за съвременния човек желани състояния.

Един от спортовете, който води до всички тези състояния, е баскетбол 3x3 (разновидност на класическия баскетбол) Той за кратко време успя да привлече огромен брой последователи, след като Световната баскетболна централа FIBA уеднакви правилата на съществуващия от средата на 20-ти век „streetball“ с всичките му разновидности. Нейната достъпност до всички желаещи да се включат, лесните и допринасящи за интереса към играта правила, както и по-широкия диапазон от възрастовите граници, носят допълнителен стимул за участие. Необходими бяха „само“ 13 години от официалното му презентиране като самостоятелен спорт, което е доказателство за интереса, който предизвика в световен мащаб, и приемането от Международният олимпийски комитет за официален спорт. Въпреки възникналите нови спортове и дисциплини в съвремието, изключителната конкуренция между спортовете кой да бъде приет за олимпийски, баскетбол 3x3 намери място на Олимпиадата в Токио' 2020 (реализирана през 2021 г). Показаното на олимпийския турнир в Токио' 2020 потвърди очакванията за атрактивен, оспорван, емоционален и интересен спорт. Това

даде и допълнителен импулс за работа както на треньорите, така и на състезателите за добро представяне в бъдеще. Същевременно провокира непрекъснато усъвършенстване и експериментиране на нови треньорски идеи за подготовка на отборите.

Върху това се концентрира и нашето изследване: да допринесем да се подобрят и усъвършенстват тренировъчните методи и методики за техническата и тактическата подготовка на състезателите по баскетбол 3x3, наложени от обективно създадените се условия от широк интерес към играта.

Монографичният труд съвсем навременно е написан и публикуван, съвпадащ с „бум“-а на играта в Олимпийските игри. Той следва класическата структура за такъв вид изследване. В своето съдържание има въведение, 4 глави, заключения и изводи. Показана е използваната литература и другите източници, както и приложения. Общият обем на монографията е 130 страници.

С изследването значимостта на двигателните качества, техническите умения и тактическите похвати в играта баскетбол 3x3 целим да обобщим получените резултати, да направим своите анализи и изводи, да подобрим учебно-тренировъчния процес със състезателите в отборите, като всичко това да спомогне нашите тренировки да станат по-ефективни.

Последователно се разглежда предисторията на играта, предпоставките за възникване на формата 3x3 развитието и в световен, европейски и дори развитието в балканските страни мащаб и у нас. Важно място е отделено на популярността на баскетбол 3x3 в университетите в България, като институции които първи започнаха и създадоха Национален университетски шампионат 10 години преди БФБаскетбол.

След това са описани правилата на баскетбол 3x3, с техните специфики и след направените съпоставки между двата формата на баскетболната игра е важно да се установят факторите, които допринасят за успех в едната или другата разновидност. Според нас техническите умения са почти еднакви за двете разновидности, освен разликата в динамиката и бързината, както и пространството на изпълнение. По-големите различия се откриват в тактическите похвати и решения, с оглед специфичните разнообразия. Качествата, които състезателите следва да притежават за практикуване на баскетбол 3x3, са както и тези за баскетбол на два коша. Особеност при 3x3 формата на играта е способността на състезателите за бърза и точна стрелба от зоната за 2 точки, издръжливост на скоростна и динамична работа, добра игра в защита при положение един на един, ориентация и чувство за пасиране в игралното поле и взаимопомощ. Загърбване/блокиране на нападател и последваща борба за отскочила от ринга топка са също много важни умения. Психическата/емоционална устойчивост на състезателите също е от огромно значение за крайния изход на мача. Недопускане на технически и особено дисквалифициращи нарушения в отбора е атестат за такава устойчива и стабилна психика. Точното изпълнение на наказателни удари в голяма степен определя успешния изход на срещите.

По-напред се посочва целта на изследването: да се установи значимостта на различните кондиционни качества, както и на техническите умения и тактическите

похвати, използвани по време на официални срещи по баскетбол 3x3. Всичко това да спомогне за успешната работа със състезателите, като се акцентира върху усъвършенстване на тези качества и похвати, които са основни и с най-голямо въздействие върху крайните резултати от мачовете.

Предмет на изследването е спортът баскетбол 3x3, а обект са кондиционните качества, техническите умения и тактическите похвати, използвани по време на официалните мачове от треньори и състезатели. Контингент на изследването са 25 треньори/преподаватели по баскетбол 3x3 от български университети, както и 46 състезатели мъже (29) и жени (17) от представителните университетски отбори в страната.

Методиката на изследването включваше в себе си:

- Проучване, анализ и обобщаване на наличните и достъпни литературни източници;
- Експертно проучване за разкриване мнението на специалисти относно използването на двигателните качества и ролята им в баскетбол 3x3. Всички мнения се използваха за изготвянето на двете анкети /след анализ на съдържанието на въпросите/;
- За същинското изследване използвахме анкетния метод, чрез който се установи най-често използваните и значими двигателни качества, технически умения и тактически похвати в играта баскетбол 3x3;
- Използвахме метода на анализ и синтез на получените резултати от анкетните проучвания за баскетбол 3x3;
- За обработката на резултатите използвахме математико-статистически методи и графичен анализ за илюстриране на установените резултати.

Неколкократното отлагане и промяна на методиката на изследването (отпадане на спортно-техническите тестове) се наложиха от въведените в страната и света ограничителни мерки, свързани с пандемията от Covid-19. Поради тази причина Националният студентски шампионат по баскетбол 3x3, както и Олимпийските игри не се състояха през 2020 година.

Глава 4 е обособена за обобщаване и анализ на резултатите от извършените изследвания. Техниката е един от основните структурни елементи на баскетболната игра. Баскетболът е спорт, при който действията се осъществяват при неочаквани, бързо изменящи се ситуации, постоянно противодействие на противника и ограничения във времето. Това е валидно и за баскетбол 3x3, където времето за атака на един отбор е 12 s, а топката след вкаран кош трябва да се изнесе (с подаване или дрибъл) зад дъгата при съпротива на защитниците. Това изисква притежаване на голям обем технически умения и способност за прилагането им в сложни игрови ситуации. Техниката на играта баскетбол 3x3 е тази, която съществува за баскетбол на цяло игрище.

След като разгледахме различните видове технически умения, може да направим определени изводи.

- От гледна точка на позициите за стрелба най-предпочитана и със значение се открие стрелбата за 2 точки зад дъгата. Изключение са треньорите-жени, чиито предпочитания са за стрелба в подкошието;

- Безспорно за най-честото придвижване единодушно е посочено бягането, както и определянето на дрибъла за най-важния технически похват с топка. От видовете дрибъл всеобщото мнение за най-използван и съществен е кръстосаният дрибъл;

- За вида стрелба най-голяма стойност получава стрелбата с отскок, освен жените-състезателки, за които е предпочитана стрелбата с една ръка над глава в движение.

От четирите представени личностни качества, най-голямо значение контингентът изследвани отдава на работата в екип, останалите 3 качества психическата устойчивост, волевите качества и комуникативността са с по-малко предпочитания.

Мнението ни е: работата в екип е изключително важна, но според така получените резултати, донякъде е подценена ролята и значението на останалите качества. Предвид естеството на играта, смятаме че малко по-голямо е значението на останалите 3 качества в сравнение с крайните резултати от изследването. Но самите изследвания се правят точно с такава цел: да се открие и обособи общото мнение за поставените въпроси.

Получените резултати от изследването до голяма степен улеснява изработването на подходящи методики за работа и подготовка на състезателите и отборите със своята категорична подкрепа за определени похвати.

Непрекъснатото единоборство между нападението и защитата в баскетболната игра мотивира защитата за прилагането му и обратно. Усъвършенстване на тактическите действия на играта в нападение и в защита, която се развива с много бързи темпове, води до прилагането на нови и по-ефективни технически похвати. Естеството на самата игра – съставена от две части – нападение и защита – е определящо за разделянето ѝ на тактика в нападение и тактика в защита.

Анализирайки резултатите се установяват най-използваните и прилагани тактически похвати сред треньори по баскетбол 3x3 в България, от което се стига до няколко извода:

- По-голямо внимание и значение се отдава на действия, при които се борави с топката или се притежава топката, а по-малко - на играта без топка в нападение. Според нас това е неправилен и грешен подход. В определен момент може да доведе до инкасиране на загуби за отборите.;

- Треньорите поставят индивидуалните тактически действия пред груповите и отборните. Знаейки, че състезателите в един отбор са малко, е нормално да се предпочитат и толерират индивидуалните изяви на един или на друг състезател

- Като най-съществени се определят тактическите действия в нападение с топка пред останалите 3 възможни опции;

- Атаката със стрелба е с най-много предпочитания и значимост от тактическите действия в нападение с топка;

- Най-големи са предпочитанията за пресираща лична защита, което според нас е логично с оглед малките размери на игрището и краткото време за игра в защита (12 s);
- Специални тактически действия се използват предимно при изоставане в резултата.

В заключение на казаното до момента, може да обобщим, че Баскетбол 3x3 е нов спорт, атрактивен и интересен! Това се доказва и с толкова бързото и категорично приемане на този формат в олимпийското семейство през 2020 година за игрите в Токио. Този интерес е необходимо да се поддържа и увеличава. Като и едно от важните неща е постоянното развитие и усъвършенстване на играта (не само промяната в правилата), подобряване използването на нови умения и похвати от състезателите.

И не на последно място: това е спорт, който ще ви донесе огромно удоволствие и наслада!

Stavrev, S., BASKETBALL 3X3 - Establishing the importance of motor qualities, technical skills and tactical skills of the game. Monograph, Publishing complex - UNSS, Sofia, 2022. ISBN 978-619-232-604-3; 130 pages

Summary: Physical load with sports activities bring satisfaction to the practitioners, maintain the health status and last, but not least, they keep the high efficiency of the body. When these loads are combined with a high emotional experience and mental relief, then we achieve the needful mind and body condition, so necessary for the modern person.

One of the sports, that leads to all these conditions, is 3x3 basketball (a variation of the classic basketball). It managed to attract a huge amount of followers, for a short period of time, after the World Basketball Headquarters FIBA standardized the rules of the created in the mid-20th century "streetball" and all its varieties. The accessibility to all who wish to join, its easy rules, the wider range of age limits, bring an additional incentive to participate. It took "only" 13 years, to be officially presented as an independent sport, which is a proof of the interest, it has generated worldwide and the admission by the International Olympic Committee as an official sport. Despite the emergence of new sports and disciplines in the modern world, the exclusive competition between sports, who to be accepted as Olympic, basketball 3x3 found a place at the Olympics in Tokyo' 2020 (realized in 2021). The Olympic tournament in Tokyo' 2020 confirmed the expectations for an attractive, contested, emotional and interesting sport. This also gave an extra inducement to both - coaches and players, to perform well in the future. At the same time, it provokes continuous improvement and experimentation of the team preparation.

This is what our research is focused on: to contribute the improvement and polish up the training methods and methodologies for the technical and tactical training of 3x3 basketball competitors, imposed by the objectively created conditions of wide interest in the game.

The monographic work was written and published in appropriate time, coinciding with the "boom" of the game in the Olympic Games. It follows the classic structure for this kind of research. Its content has an introduction, 4 chapters, conclusions and inference. References and

other sources are shown, as well as appendices. The total volume of the monograph is 130 pages.

By studying the importance of motor qualities, technical skills and tactical skills in the game of basketball 3x3, we aim to summarize the obtained results, to make our analyzes and conclusions, to improve the learning and training process with the players in the teams, and all this will help our training to become more efficient.

The background of the game, the prerequisites of the emergence of the 3x3 format and its development on a global, European and even the Balkan countries scale and in our country are consistently revised. An important place is devoted to the popularity of 3x3 basketball in universities in Bulgaria, as institutions that first created a National University Championship 10 years earlier than BFBasketball.

Then the rules of 3x3 basketball are described, with their specifics, and after the comparisons made between the two forms of the basketball game, it is important to establish the factors that contribute to success in the one or the other variety. In our opinion, the technical skills are almost the same for both varieties, apart from the difference in dynamics and speed, as well as the space of the execution. The bigger differences are found in the tactics and decisions, considering the specific variations. The qualities that competitors should possess to practice 3x3 basketball, are the same as those, for two-basket basketball. A feature of the 3x3 format of the game is the ability of the players to shoot quickly and accurately from the 2-point zone, endurance of fast and dynamic work, good defensive play in one-on-one situations, orientation and sense of positioning in the playing field and mutual assistance. Backing/blocking the attacker and then rebound for a rebound are also very important skills. The mental/emotional endurance of the players is also very important to the final outcome of the game. Non-admission of technical and especially disqualifying fouls in the team, is a certificate of strong mentality. Accurate execution of penalty kicks largely determines the successful outcome of the games.

The purpose of the research is to establish the importance of different conditioned qualities, as well as technical skills and tactical skills used during official 3x3 basketball matches. All this to help the successful work with the competitors, focusing on improving those qualities and skills, which are basic and have the greatest impact on the final results of the matches.

The subject of the research is the sport of basketball 3x3, and the object is the fitness qualities, technical skills and tactical skills used, during official games, by the coaches and the competitors. The contingent of the study are 25 (3x3 basketball) coaches/teachers from Bulgarian universities, as well as 46 (29 male and 17 female) athletes from the representative university teams in the country.

The research methodology included:

- Research, analysis and summarization of the available and accessible literary sources;
- Expertly survey to reveal the opinion of specialists regarding the use of motor qualities and their role in 3x3 basketball. All opinions were used to prepare the two surveys /after analyzing the content of the questions/;

- For the actual research, we used the survey method, which determined the most frequently used and significant motor qualities, technical skills and tactical skills in the game of basketball 3x3;

- We used the method of analysis and synthesis of the results obtained from the 3x3 basketball survey;
- For processing the results, we used mathematical-statistical methods and graphic analysis to illustrate the established results.

The repeated postponement and change of the research methodology (dropping of the sports and technical tests) were necessitated by the restrictive measures introduced in the country and the world related to the Covid-19 pandemic. For this reason, the National Student Basketball 3x3 Championship, as well as the Olympic Games, did not take place in 2020.

Chapter 4 is dedicated to summarizing and analyzing the results of the research. Technique is one of the basic structural elements of the basketball game. Basketball is a sport in which actions take place in unexpected, rapidly changing situations, constant opposition of the opponent and time constraints. This is also valid for basketball 3x3, where the attack time of one team is 12 s, and the ball after scoring a basket must be moved (by pass or dribble) behind the arc against the resistance of the defenders. This requires having a large amount of technical skills and the ability to apply them in complex game situations. The technique of the 3x3 basketball game is the one that exists for full court basketball. Having looked at the different types of technical skills, we can draw certain conclusions.

- From the point of view of the shooting positions, the most preferred and significant was the 2-point shooting from behind the arc. The exception is the female coaches, whose preferences are for shooting in the under basket;
- Undoubtedly, running is the most common movement, and dribbling is the most important technical ball handling. Relative the types of dribbling, the general opinion that the most used and essential is the cross dribble;
- For the type of shooting, the rebound shot receives the highest value, except for women competitors, for whom the one-handed overhead shot on the move is preferred.

From the four presented personal qualities, the studied contingent attaches the highest importance to teamwork, the remaining 3 skills, mental stability, willpower and communicativeness, are less preferred.

Our opinion is: teamwork is extremely important, but according to the results, the importance of other qualities is underestimated. Consider the nature of the game, we believe that the importance of the remaining 3 skills is slightly greater compared to the final results of the study. But the research itself is done with just such a goal: to highlight and separate the general opinion on the questions posed.

The obtained results of the research greatly facilitate the development of appropriate methodologies for the work and preparation of competitors and teams with their categorical support for certain techniques.

The constant battle between offense and defense in the game of basketball motivates the defense to apply it and vice versa. Improving the tactical actions of the game in attack and in defense, which is developing at a very fast pace, leads to the application of new and more

effective technical techniques. The nature of the game itself - consisting of two parts - attack and defense - is decisive for its division into tactics in attack and tactics in defense.

Analyzing the results, the most used and applied tactics among 3x3 basketball coaches in Bulgaria are established, from which several conclusions can be drawn:

- More attention and importance is given to ball-handling or ball-possession actions, and less to attacking play without the ball. In our opinion, this is an incorrect and wrong approach. At a certain point, it may lead to the collection of losses for the teams.;

- Coaches place individual tactical actions before group and team actions. Knowing that the competitions in a team are few, it is normal to prefer and tolerate the individual performances of one or another competitor

- Tactical actions in attacking with the ball are defined as the most essential over the other 3 possible options;

- The shooting attack has the most preference and importance of the tactical actions in the ball attack;

- The greatest preferences are for pressing personal defense, which, in our opinion, is logical in view of the small size of the field and the short time to play in defense (12 s);

- Special tactical actions are mostly used when the score is behind.

In conclusion of what has been said so far, we can summarize that Basketball 3x3 is a new sport, attractive and interesting! This was also proven by the rapid and decisive adoption of this format in the Olympic family in 2020 for the Tokyo Games. This interest needs to be maintained and increased. As one of the important things is the constant development and improvement of the game (not only the change in the rules), improving the use of new skills and tricks by the competitors.

And last but not least: this is a sport that will bring you great pleasure and enjoyment!

II. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

1. Stavrev, S., E. Moneva, I. Stavreva. Comparison of personal qualities and temperament characteristics between male and female students from training groups in table tennis at the university of national and world economy. RESEARCH IN KINESIOLOGY, 2017, Vol. 45, №1, Skopje. pp. 85-87 / ISSN 1857-7687 (<https://fsprm.mk/wp-content/uploads/2019/07/Pages-from-RIK-1.2017-WEB-22.pdf>);

Abstract: Among other things, a wide range of qualities appropriate to the personality with its specific individual temperament is necessary for successful professional fulfilment. Personal qualities are of high importance for economics profession. It is therefore important to research and if possible to influence on them by means of physical education and sport. We have investigated seven of such qualities and compared the results by male and female students, attending classes in table tennis at Sofia University of National and World Economy. With

respect to variability of parameters the both groups are defined as relatively homogeneous, except for neuroticism, in which both groups are highly heterogeneous and unstable. When comparing the results of male and female students the differences in their personal anxiety and neuroticism were found, specifically the female students were more anxious and neurotic, which was also confirmed statistically by Student's t-test.

Ставрев, С., Е. Монева, И. Ставрева. Съпоставяне на личностни качества и свойства на темперамент между студентки и студенти от учебни групи по тенис на маса в УНСС. ИЗСЛЕДВАНИЯ В КИНЕЗИОЛОГИЯТА, 2017, том. 45, №1, Скопие. с. 85-87 / ISSN 1857-7687 (<https://fsprm.mk/wp-content/uploads/2019/07/Pages-from-RIK-1.2017-WEB-22.pdf>);

Резюме: Наред с всичко друго, за успешна реализация в професията е необходимо притежание на широк набор от качества, които характеризират личността със своя специфичен темперамент за всеки индивид. Личностните качества са значими за икономическата професия. Поради тази причина е необходимо да се изследват и при възможност да се въздейства със средствата на физическото възпитание и спорт върху тях. Разгледахме седем от тези качества и сравнихме резултатите на студентките и студентите, посещаващи занимания по тенис на маса в УНСС-София. По отношение на вариативността на показателите и двете групи се определят като сравнително еднородни, с изключение на невротичността, при която и двете групи са силно разнородни и нестабилни. При сравняването на резултатите на студентките и студентите се установиха разлики при личностната тревожност и невротичността, а именно-студентките са по-тревожни и по-невротични, което се потвърди статистически с t-критерия на Стюдънт.

2. Ставрев, С., Насоки на научните изследвания в катедра „Физическо възпитание и спорт“ в УНСС в периода 1989-2016 година. Сборник доклади от Трета научна конференция с международно участие на тема „Съвременни тенденции, проблеми и иновации на физическото възпитание и спорта във висшите училища”, Издателски комплекс-УНСС, София, 2017. с. 15-26 / ISBN 978-954-644-943-6;

Резюме: Нарасналия брой научни публикации на членове на катедра "Физическо възпитание и спорт" имат нужда от по-задълбочен и систематизиран анализ на типа научни изследвания, броя им и географията на представянето и къде са публикувани в периода 1989-2016 г. Изследването има за цел да представи насоките на научните изследвания на колегите от катедра „Физическо възпитание и спорт” в УНСС и към какви изследвания може да бъде насочено вниманието им в бъдеще. Условно разделихме проучванията на 5 тематични области, а именно Исторически; Социални; Физическо възпитание - физическо здраве и физическо развитие, Двигателни качества, Психични качества, Контрол и оценка, Методи на обучение; Спорт-спортни игри, индивидуални спортове; Професионално-приложно физическо възпитание и спорт. Анализът установи, че броят на издадените монографии, учебни ръководства и книги е незначителен. Недостатъчен е и броят на публикациите в индексирани списания.

Stavrev, S., Guideline of scientific research in Department "Physical education and sport" in University of National and World Economy during the period 1989-2016 year. Collection of reports from the Third Scientific Conference with international participation on the topic "Modern trends, problems and innovations of physical education and sports in higher schools", Publishing complex-UNSS, Sofia, 2017. pp. 15-26 / ISBN 978-954-644- 943-6;

Abstract: Increased number of scientific publications by members of the Department "Physical Education and sport " have a deeper systematize and analyze the type orientation, number and geography of the presentation and publication of developments in years and where are published in the period 1989-2016 year. The study aims to present guidelines of the research papers of colleagues from the Department of "Physical Education and sport " in World Economy and shall indicate which papers should be emphasized in the future. Conditional split tests on 5 thematic areas, namely, History; Social; Physical education- physical health and physical development, engine performance, mental qualities, monitoring and evaluation, teaching methods; Sport-sports games, individual sports; Professional applied physical education and sports. The analysis found that an insignificant number of written monographs, training manuals and books. Also insufficient is the number of publications in indexed journals.

3. Ставрев, С., Шестдесет и пет години катедра „Физическо възпитание и спорт“ в УНСС (създаване, етапи на развитие, постижения и перспективи). Сборник доклади от IV научна конференция с международно участие на тема „Съвременни тенденции, проблеми и иновации във физическото възпитание и спорта във висшите училища“, Издателски комплекс-УНСС, София, 2020. с. 27-40 / ISBN 978-619-232-280-9;

Резюме: Направен е ретроспективен преглед, чрез който отбелязваме 65-та годишнина от създаване на самостоятелна катедра „Физическо възпитание спорт“ в университета. Това съвпада с началото на честванията на 100 годишнината на УНСС. Целта е да се осъвременява информацията през определен период от време, налагащо се от динамиката на работата. Открити и изследвани са архивни документи и проучени литературни източници, удостоверяващи акта на създаване на самостоятелна катедра. Посочват се значимите постижения на представителните отбори в последното десетилетие. Установени са важните фактори за повишаване качеството на преподаване. Анализирайки работата се показват добрите практики на колегията и слабостите до момента. Дадени са препоръки и насоки за бъдещата работа на катедра „Физическо възпитание и спорт“.

Stavrev, S., Sixty-five years of the department "Physical Education and Sport" at UNSS (creation, stages of development, achievements and perspectives). Collection of reports from the IV scientific conference with international participation on the topic "Modern trends, problems and innovations in physical education and sports in higher schools", Publishing complex-UNSS, Sofia, 2020. pp. 27-40 / ISBN 978-619-232- 280-9;

Abstract: A retrospective overview has been performed to observe the 65th anniversary of the creation of the first independent department of “Physical education and sports” in the university. This coincides with the beginning of the celebrations of UNWE’s 100th anniversary. Our goal is to update this information on a regular basis, due to the dynamics of the job. We have discovered and studied archived documents and investigated the literary sources that prove the act of creation of an independent department. The significant achievements of the representative teams in the last decade as well as the key factors for improvement of the quality of teaching have been pointed out. Analyzing the work done, we have identified best practices and areas of improvement of the collegium. Suggestions and recommendations for the future way of work of the department of “Physical education and sports” have been listed.

4. Stavrev, S., P. Ivanov Comparison of qualities of attention between students from basketball and volleyball teams in the UNWE -Sofia, Bulgaria. KNOWLEDGE - International journal (Humanities), 2019, Vol.35, №6, Print GRAFOPROM - Bitola, Skopje. pp. 2143-2147/ISSN 2545-4439/e-ISSN 1857-923X; (<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/2015>)

Abstract: In the contemporary training and sport-competitive process, the requirements towards the contestants as regards their mental abilities continuously increase. For the sport games trainers of biggest interest are the qualities of attention – concentration and stability, which often are a decisive factor for achieving good results. These qualities of attention with basketball and volleyball contestants dominate due to the variable character of the game and the requirement for concentration on the realization of a given blow or pass, as well as the continuous following of the movement of team-mates and opponent players. The analysis of the results from the researches help getting an objective assessment of the levels of the indices under study that would help the sport teacher to make corrections in the content of educational-training plan. Also, the educational-training process teachers could focus on specialized methods for improvement of the qualities they are interested in. Research on concentration and stability of attention of students from educational groups has been conducted by Iliev (2008), but these results are not supported by statistical data. Research of the indices for attention and their comparison between representative students’ basketball and volleyball teams has not been made in our country so far. Coming from the importance of the problem, we have investigated the concentration and stability of attention of the male basketball and volleyball teams of the University of National and World Economy (UNWE - Sofia). Testing has been made with 12 basketball contestants and 13 volleyball ones as per Schulte Table with numbers from 1 to 25 in 5 different combinations, given in succession. The average levels of concentration and stability of attention of both teams have been investigated and established. We have defined the level of development and variety of indices for concentration and stability of attention with students - sportsmen. The values of coefficient of variation define the teams as comparatively homogeneous on both indications, excluding the stability of attention with basketball players, whose results for V% define the group as heterogeneous. Statistically reliable differences in the results have not been established on both investigated indications. Specific recommendations

have been made for future work with the representative basketball and volleyball teams of UNWE, reporting the results got.

Ставрев, С., П. Иванов. Сравнение на качествата на внимание между студенти от баскетболни и волейболни отбори в УНСС – София, България. KNOWLEDGE - Международно списание (Хуманитарни науки), 2019, Vol.35, №6, Печат GRAFOPROM - Битоля, Скопие. стр. 2143-2147/ISSN 2545-4439/e-ISSN 1857-923X; (<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/2015>)

Резюме: В съвременния тренировъчен и спортно-състезателен процес изискванията към състезателите по отношение на менталните им способности се повишават непрекъснато. За треньорите от спортните игри най-голям интерес представляват свойствата на вниманието – концентрация и устойчивост, които често са решаващ фактор за постигане на добри резултати. Тези свойства на вниманието при състезателите по баскетбол и волейбол доминират поради променливия характер на играта и изискването за съсредоточаване върху изпълнението на даден удар или пас, както и постоянно да се следи за движението на съотборници и противникови играчи. Анализът на резултатите от изследванията помагат да се получи обективна оценка за нивата на изследваните показатели, които да послужат на спортния педагог да внесе корекции в съдържанието на учебно-тренировъчния план. Също така, водещите учебно-тренировъчен процес могат да акцентират и върху специализирани методики за подобряване на интересуващите ни качества. Изследване на показателите за внимание и сравняването им между представителни студентски отбори по баскетбол и волейбол до момента не е правено у нас. Сходно изследване е реализирано от Илиев,И. (2008), който сравнява концентрацията и устойчивостта на внимание при студенти от учебни групи по баскетбол и волейбол в Икономически университет -Варна, където спортуващите баскетбол превъзхождат тези от групите по волейбол и по двата показателя, но тези резултати не са подкрепени статистически. Изхождайки от актуалността на проблема изследвахме концентрацията и устойчивостта на вниманието на представителните мъжки отбори по баскетбол и волейбол – на УНСС. Изследвани и установени са средните нива на концентрация и устойчивост на вниманието за двата отбора. Установи се нивото на развитие и вариативност на показателите за концентрация и устойчивост на вниманието при студентите - спортисти. Стойностите на коефициента на вариация определя отборите като сравнително еднородни и по двата признака, с изключение на устойчивостта на внимание при баскетболистите, чиито резултат за V% определя групата като разнородна. Статистически достоверни разлики в резултатите не бяха установени и по двата изследвани признака. Направени са конкретни препоръки за бъдеща работа с представителните отбори по баскетбол и волейбол на УНСС, отчитайки получените резултати.

5. Ribagin, S., S. Stavrev. Inter Criteria Analysis of data from intellectual and physical evaluation tests of students practicing sports activities. Notes on Intuitionistic

Abstract: Physical activity among university students is essential for complementing sedentary behaviour and for individuals' future mental and physical health. At the same time, intellectual qualities like operative, analytic, logical thinking, attention span, short-term memory, long-term memory, etc., are important factors for the successful participation in different academic sports activities. In view of this, it is important to evaluate the initial level of intellectual and physical development by applying a group of specific tests. In this paper, we propose the application of the approach of InterCriteria Analysis (ICrA) to data, obtained from university students practicing sports activities in order to evaluate the appropriateness of the used tests.

Рибагин, С., С. Ставрев. Интеркритериален анализ на данни от тестове за интелектуална и физическа оценка на студенти, практикуващи спортни дейности. Notes on Intuitionistic Fuzzy Sets, 2019, Print Vol. 25, No. 4, с. 83–89/ISSN 1310–4926, Online ISSN 2367–8283; DOI: 10.7546/nifs. 2019. 25. 4. 83-89

Резюме: Физическата активност сред студентите е от съществено значение за допълване на заседналото поведение и за бъдещото психическо и физическо здраве на индивидите. В същото време интелектуалните качества като оперативно, аналитично, логическо мислене, обхват на вниманието, краткосрочна памет, дългосрочна памет и др., са важни фактори за успешното участие в различни академични спортни дейности. С оглед на това е важно да се оцени първоначалното ниво на интелектуално и физическо развитие, чрез прилагане на група специфични тестове. В тази статия предлагаме прилагането на подхода на InterCriteria Analysis (ICrA) към данни, получени от студенти, практикуващи спортни дейности, за да оценим уместността на използваните тестове.

6. Ставрева, И., С. Ставрев. Вариативност на показателите при професионално значимите двигателни качества за инженери в минно-добивния отрасъл (изследване със студенти от МГУ „Св. Иван Рилски“). Научно списание „Педагогически алманах“, 2020, Том 28, брой 1, Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново. с. 98-102/ISSN: 2367-9360 (Online)/ISSN: 1310-358X (Print); DOI: <https://doi.org/10.54664/KXDR5215>;

Резюме: В забързаният и напрегнат ритъм изискванията към съвременния човек са все по-големи. С особена сила това важи и за голям брой професии, в които освен отлични знания се изисква и набор от различни двигателни, психически и личностни качества. В нашата разработка фокусираме вниманието върху професионално значимите двигателни качества за професията на инженера в минно-добивния отрасъл. Целта е да се изследва нивото на развитие на тези качества при студенти, обучаващи се за професията в МГУ „Св. Иван Рилски“-София и се установи хомогенността на учебните групи по дисциплината „Физическо възпитание“. Това е важна стъпка за бъдещо

актуализиране на учебните програми в изследваните спортове. От изследваните четири професионално значими двигателни качества резултатите в три от тях определят групите като сравнително еднородни – обща физическа издръжливост, пъргавина и гъвкавост. По отношение на силата четирите изследвани групи са силно разнородни. В заключение се препоръчва включване на допълнителни методики във всички учебни групи по вид спорт за развитие на качеството сила.

Stavreva, I., S. Stavrev. Variability of indicators in professionally significant motor qualities for engineers in the mining industry (study with students from UMG “Sv. Ivan Rilski”). Scientific journal "Pedagogical Almanac", 2020, Volume 28, Issue 1, University Publishing House "St. st. Cyril and Methodius", Veliko Tarnovo. pp. 98-102/ISSN: 2367-9360 (Online)/ISSN: 1310-358X (Print); DOI: <https://doi.org/10.54664/KXDR5215>;

Summary: In the hasty and strained contemporary life rhythm, requirements to human being become still bigger. It is particularly valid for a number of professions, in which apart from excellent knowledge, required are also various motor, psychic and personal qualities. In our development we focus our attention on the professionally significant motor qualities for the profession engineer in the mining sector. The aim is to investigate the level of development of these qualities with students, educated for the profession at the University of Mining and Geology “St. Ivan Rilski” - Sofia, establishing the homogeneity of educational groups on the subject “Physical education”. It is an important step for future updating of educational programmers in the investigated four sports. From the investigated four professionally significant motor qualities, the results in three of them define the groups as comparatively homogenous – general physical endurance, quickness and flexibility. As for the strength, the four investigated groups are quite heterogeneous. In conclusion, it is recommended to include additional methods in all educational groups per sport type for development of the quality strength.

7. Сандански, И., С. Ставрев. Ориентации към двойна кариера при студенти-спортисти от УНСС. Университет за национално и световно стопанство, Научни трудове на УНСС, 2020 т. 4, година LX, Издателски комплекс-УНСС, София. с. 51-66 / ISSN(Online): 2534-8957/ISSN (Print): 0861-9344; (http://unwe-research-papers.org/uploads/ResearchPapers/RP_vol4_2020_No04_I%20Sandanski,%20S%20Stavrev.pdf)

Резюме: Въпреки, че в много европейски страни темата за двойна кариера при студенти-спортисти набира все по-голяма популярност, у нас този въпрос все още не се радва на значим институционален и академичен интерес. Предвид актуалността на темата, настоящото проучване цели да разкрие възприятията и нагласите за осъществяване на ДК при 58 студенти-спортисти от УНСС. Моделът на изследването обхваща седем основни теми, идентифицирани от литературни източници по проблема. Темите са операционализирани в специализиран въпросник. Резултатите от изследването могат да послужат за основа на последващи координирани политики и практически

стъпки от страна на университета за подпомагане на двойната кариера на студенти-спортисти.

Sandanski, I., S. Stavrev. Attitudes towards dual career of students-athletes at the University of National and World Economy. University of National and World Economy, Scientific works of UNSS, 2020, vol. 4, year LX, Publishing complex-UNSS, Sofia. pp. 51-66/ISSN(Online): 2534-8957/ISSN (Print):0861-9344; (http://unwe-research-papers.org/uploads/ResearchPapers/RP_vol4_2020_No04_I%20Sandanski,%20S%20Stavrev.pdf)

Abstract: The topic of student-athletes' dual career has been gaining a burgeoning interest in the European athletic career research but in Bulgaria it still does not enjoy any considerable institutional and academic attention. Given the relevance of the topic, the current study aims at examining the attitudes and experiences of 58 student-athletes pursuing dual career at the University of National and World Economy. The research design encompasses seven main themes related to the student-athletes' dual career in a university environment identified from an overview of the existing literature. These were operationalised into a special for the purpose questionnaire. The results derived could serve developing further policies and practices by the university in supporting student-athletes' dual career.

8. Stavrev, S., Comparison of the qualities of attention between students from the UNWE, practicing basketball in educational groups and representative team. Trakia Journal of Sciences, 2020, Vol. 18, Suppl. 1. pp 885-890/ISSN 1313-3551 (online), doi:10.15547/tjs.2020.s.01.145;

Abstract: Often, in our daily round we hear expressions like „he is not concentrated enough“, „he is not focused“, „he is very distracted“, and etc. All these expressions speak about the importance of quality attention, with its two forms – concentration and steadiness. Scientifically, these qualities are established as significant for a number of professions, and the good professional realization of people depends on their level of development. This is the one that motivated us to investigate these qualities with students – future economists from the UNWE and the possibility to establish the level of their development at the beginning of the educational year. We have set the task to compare these qualities between two groups of students – these from the educational groups on basketball from “Physical culture” subject and students from basketball representative team of the university. The average levels of concentration and steadiness of the attention of both aggregates have been investigated and established. The level of development and variability of indices of concentration and steadiness of attention with students has been defined. Values of the variation coefficient define the groups as comparatively homogeneous with both indications, excepting the steadiness of attention with basketball players, whose results for V% define the group as heterogeneous. Statistically reliable differences in the results have not been established on both investigated indications. Specific recommendations have been made for the future work with the educational groups and the representative basketball team of the UNWE, reporting the results got.

Ставрев, С., Сравнение на качествата на вниманието между студенти от УНСС, трениращи баскетбол в учебни групи и представителен отбор. Trakia Journal of Sciences, 2020, бр. 18, Доп. 1. стр. 885-890 / ISSN 1313-3551 (онлайн), doi:10.15547/tjs.2020.s.01.145;

Резюме: Често в ежедневието си чуваме изрази като „той не е достатъчно концентриран“, „той не е концентриран“, „той е много разсеян“ и т.н. Всички тези изрази говорят за важността на качествено внимание, с неговите две форми – концентрация и устойчивост. Научно тези качества са установени като значими за редица професии, а добрата професионална реализация на хората зависи от нивото им на развитие. Именно това ни мотивира да изследваме тези качества при студентите – бъдещи икономисти от УНСС и възможността да установим нивото на тяхното развитие в началото на учебната година. Поставихме си задачата да сравним тези качества между две групи студенти – тези от учебните групи по баскетбол от предмета „Физическо възпитание“ и студентите от представителния отбор по баскетбол на университета. Изследвани и установени са средните нива на концентрация и устойчивост на вниманието и на двете съвкупности. Определено е нивото на развитие и променливостта на показателите за концентрация и устойчивост на вниманието при студентите. Стойностите на коефициента на вариация определят групите като сравнително хомогенни и по двата показателя, с изключение на устойчивостта на вниманието при баскетболисти, чиито резултати за V% определят групата като хетерогенна. Не са установени статистически достоверни разлики в резултатите и при двата изследвани показателя. Направени са конкретни препоръки за бъдещата работа с учебните групи и представителния отбор по баскетбол на УНСС, като са отчетени постигнатите резултати.

9. Ставрев, С., Сравняване на някои личностни характеристики на студенти от УНСС, практикуващи баскетбол в учебни групи и представителен отбор. Научно списание „Педагогически алманах“, 2020, Том 28, брой 2, Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново. с. 261-265 / ISSN: 1310-358X/ ISSN 2367-9360 (Online); ISSN: 1310-358X (Print); Лиценз CC BY-NC-ND, DOI: <https://doi.org/10.54664/SQCN9904>;

Резюме: Наравно с придобиването на набор от знания в университетите за определен вид дейности, важно е и наличие на качества на всеки индивид – двигателни, психически и личностни. Те стоят в основата на успешната спортна кариера и професионална реализация. Установено е значението на личностните качества, както за спорта, така и за професионалната кариера на човека. За трудовата дейност те се явяват професионално значими. Такива са и волевите качества и личностната тревожност. Насочихме се да сравним нивото на развитие при студенти, занимаващи се с баскетбол в учебни групи от дисциплината „Физическо възпитание“ и в представителния отбор по баскетбол в УНСС в началото на учебната година. По отношение на вариативността и по двата показателя (волеви качества и личностна тревожност) коефициентите на вариация определят групите студенти като сравнително еднородни. Средните стойности и за двата

показателя определят студентите като хора със „силна воля“. Статистически достоверни разлики при сравняване на резултатите не се установиха и по двата изследвани признака. За установяване въздействието на баскетболната игра върху тези личностни характеристики върху двете съвкупности е препоръчително да се повтори изследването в края на учебната година.

Stavrev, C., Comparison of some personal characteristics of students from the UNWE, practicing basketball in educational groups and representative team. Scientific journal "Pedagogical Almanac", 2020, Volume 28, Issue 2, University Publishing House "St. St. Cyril and Methodius", Veliko Tarnovo. pp. 261-265 / ISSN: 1310-358X/ ISSN 2367-9360 (Online); ISSN: 1310-358X (Print); License CC BY-NC-ND, DOI:

Abstract: Along with acquiring of knowledge in the universities for a certain type of activities, the availability of qualities of each individual is of importance too – motor, psychic and personal. They are in the base for the successful sport career and professional realization. The significance of personal qualities has been established, both for sport and professional career of human being. For the labour activity, they are professionally significant. Such are the volitional qualities and the personal anxiety. We have directed to compare the level of development with students, dealing with basketball, in educational groups of the discipline „Physical education“ and in the representative basketball team at the UNWE, in the beginning of the educational year. As regards the variability with both indices (volitional qualities and personal anxiety), the coefficients of variation define the groups of students as comparatively homogeneous. The average values for both indices define the students as individuals of “strong will”. Statistically, reliable differences with comparison of the results have not been established and with both signs investigated. For establishing the influence of basketball game on these personal characteristics on both aggregates, it is recommended to repeat the study in the end of the educational year.

10. Stavreva, I., Y. Ivanov, V. Tsoleva, S. Stavrev, N. Kostova, E. Yordanov, M. Purvanova. Study of students' attitudes in applying innovative forms of training in physical education and sports at the University of Mining and Geology “St. Ivan Rilski”. University of mining and geology “St. Ivan Rilski”, Journal of mining and geological sciences, Volume 63, Publishing House “St. Ivan Rilski”, Sofia, 2020. pp. 339-343 / ISSN 2682-9525 (print)/ISSN 2683-0027 (online); (https://mgu.bg/wp-content/uploads/resources/Journal-of-MG-Sciences-63-2020.pdf)

Abstract: The current study was conducted with first- and second-year students from all courses of study at the University of Mining and Geology “St. Ivan Rilski”- Sofia who are offered the course unit in Physical Education and Sports. The aim of the study is to establish the attitude of students in applying new, contemporary forms of training in physical education and sports that are imposed, on the one hand, by the global pandemic of the corona virus disease (Covid-19), but also by the need for physical activity of students in a crisis situation throughout the world. Applying the survey method, results have been obtained of the sportological attitude of students and their stand on modern digital tools and methods of teaching through the distance form of communication and the use of electronic sources for gaining knowledge, including the level of their foreign language education. The obtained results are processed by applying

mathematical and statistical tools. Following a thorough analysis, conclusions have been drawn regarding the level of sportological attitudes of students, their opinion on the innovative forms of education and their place in future classes in physical education and sports at the University of Mining and Geology “St. Ivan Rilski” as a successful pattern of education in higher schools in Bulgaria.

Ставрева, И., Й. Иванов, В. Цолова, С. Ставрев, Н. Костова, Е. Йорданов, М. Първанова. Изследване на нагласите на студентите при прилагане на иновативни форми на обучение по физическо възпитание и спорт в МГУ „Св. Иван Рилски“. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, Сп. Минни и геоложки науки, том 63, Издателство „Св. Иван Рилски“, София, 2020 г. с. 339-343 / ISSN 2682-9525 (print) / ISSN 2683-0027 (online); (<https://mgu.bg/wp-content/uploads/resources/Journal-of-MG-Sciences-63-2020.pdf>)

Резюме: Настоящата разработка запознава с проучване, проведено сред студентите от първи и втори курс от специалностите в МГУ „Св. Иван Рилски“, гр. София, в които се изучава дисциплината „Физическо възпитание и спорт“. Цел на проучването е да представи актуална картина на нагласите на студентите, свързани с нови форми на обучение по физическо възпитание и спорт, които са наложени от новите реалности. Прилага се анкетният метод. Чрез предложените анкетни карти се събират данни за: спортологичните нагласи на студентите, отношението им към съвременните средства и методи за предаване на спортни знания, включително и към дистанционната форма на обучение, източниците за осигуряване на спортна информираност на обучаемите, в т.ч. и нивото на чуждоезиковата им подготовка, и мн. др. Събраните данни са обработени чрез математико-статистически методи и са анализирани. Направени са изводи, касаещи физическото възпитание и спорта в МГУ към момента. Резултатите от изследването може да се използват за бъдещо усъвършенстване на модела на обучение в нашето ВУ.

11. Ribagin, S., Stavrev, S. Inter Criteria Analysis of data obtained from university students practicing sports activities. Advances in Intelligent Systems and Computing, 1308, Springer, 2021. pp. 230-237 Print ISBN 978-3-030-77715-9/Online ISBN 978-3-030-77716-6/DOI:10.1007/978-3-030-77716-6_21, 230-237 (https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-77716-6_21);

Abstract. Intellectual qualities of the university students are important factors for the successful participation in different academic activities. In view of this it is important to evaluate the initial level of intellectual development by applying a group of specific tests. In this paper we propose the application of the approach of InterCriteria Analysis to data of intellectual status parameters, obtained from university students practicing sports activities in order to evaluate the appropriateness of the used tests.

Рибагин, С., С. Ставрев. Интеркритериален анализ на данни, получени от студенти, практикуващи спортни дейности. Напредък в интелигентните системи и изчисленията, 1308, Springer, 2021 г. С. 230-237 Print ISBN 978-3-030-77715-9/Online ISBN 978-3-030-77716-6/DOI:10.1007/978-3-030-77716-6_21, 230-237 (https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-77716-6_21);

Резюме: Важен фактор са интелектуалните качества на студентите за успешното участие в различни учебни дейности. С оглед на това то важно е да се оцени първоначалното ниво на интелектуално развитие чрез прилагане на а група специфични тестове. В тази статия предлагаме приложението на подхода на Интеркритериален анализ на данни за параметрите на интелектуалния статус, получени от студенти, практикуващи спортни дейности, за да се оцени целесъобразността от използваните тестове.

12. Stavrev, S., P. Ivanov. Comparison of some personal qualities of students-sportsmen from the representative basketball and volleyball UNWE teams. Trakia Journal of Sciences, 2021, Vol. 19, Suppl. 1. pp. 446-450/ISSN 1313-3551 (online); doi:10.15547/tjs.2021.s.01.066;

Abstract: One of the main goals of sport activities, apart from improving technical and tactical skills, general physical state, etc., is building and improving personal qualities. Especially for student-athletes, mastering diverse professions, those qualities will not only support their sports career, but contribute to their future professional realization. A number of scientific researches proves the importance of personal qualities, where volitional qualities and personal anxiety are one of those defined as professionally significant. It is critically valuable to define the influence of individual sports on those qualities' development. In this context, we have observed the level of development of these qualities for male athletes, who are part of the representative basketball and volleyball UNWE teams and compared them. It would be needed to note that all student-athletes have their sports experience of five or more years. When studying the variability of volitional qualities and personal anxiety, the indicators for both studied contingents, are within the limits, defining them as relatively homogeneous. Exception are volleyball players' volitional qualities, whose results define the group as highly homogeneous. The average values of volitional indicator define student-athletes from both teams as personalities with "strong will", who can be relied on. Statistically significant differences when comparing the results, were not found in both studied metrics.

Ставрев, С., П. Иванов. Съпоставяне на някои личностни качества на студенти-спортисти от представителните отбори на УНСС по баскетбол и волейбол. Trakia Journal of Sciences, 2021, бр. 18, Доп. 1. с. 446-450/ISSN 1313-3551 (online); doi:10.15547/tjs.2021.s.01.066;

Резюме: Една от основните функции на заниманията със спорт, освен усъвършенстване на техническите и тактическите умения, общофизическата подготовка и т.н. е изграждането и усъвършенстване на личностните качества. Особено за студенти-спортисти, обучаващите се за различни професии, тези качества ще подпомагат спортна им кариера и бъдещата им професионална реализация. Редица научни разработки установяват значението на личностните качества в тези сфери. Към тези качества, определящи се като професионално значими, спадат волевите качества и личностната тревожност. Особено ценно е да се установи влиянието на отделните спортове върху развитието на този тип качества. Именно затова изследвахме нивото на развитие на

посочените качества при състезатели-мъже от представителните отбори на УНСС по баскетбол и волейбол и ги сравнихме. Коректно е да отбележим, че всички студенти-спортисти имат спортен стаж от пет и повече години. При изследване на вариативността на волеви качества и личностна тревожност, показателите и за двата изследвани контингента са в границите, определящи ги за сравнително еднородни. Изключение правят волевите качества при волейболистите, чиито резултат определя групата като силно еднородна. Средните стойности на показателя за воля определят студентите-спортисти и от двата отбора като хора със „силна воля“ на които може да се разчита. Статистически достоверни разлики при сравняване на резултатите не се установиха и при двата изследвани признака.

13. Ставрев, С., Анализ на турнира по баскетбол 3x3, включен в Националната универсиада-София '2018. Научно-методическо списание Спорт и Наука, брой 3/4, Издание на Българския съюз за физическа култура и спорт, Национална спортна академия „Васил Левски“, Фондация „Български спорт“, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Министерството на младежта и спорта и Българския олимпийски комитет, София, 2020. с. 104-113/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_3_4_2020.pdf)

Резюме: Националните студентски шампионати по баскетбол 3x3 се провеждат ежегодно под егидата на АУС „Академик“. Тази нова разновидност на играта добива все по-голяма популярност в света и в България. Не остава назад и студентската общност, която поде доста рано и започна организиране на университетски шампионати много преди други страни от Европа. Анализирайки провеждането и резултатите от турнира по баскетбол 3x3, който за първа година бе включен в програмата на НУ-София' 2018 ние целим да се предостави информация и запознаем колкото може повече колеги от академичната общност с играта и евентуалното им участие в предстоящите шампионати. Разглеждаме съвместно и двата пола. Определи се географията на участниците в шампионата по градове университети. Показани са системите за провеждане на шампионата при двата пола и всички резултати от изиграните срещи. Установени са средните показатели на отбелязани точки във всеки мач и общия брой вкарани точки от всеки отбор в турнира. Насочихме вниманието към проблемите със съдийството, както и отказа от участие в Националните университетски шампионати (НУШ) на университети с дългогодишни традиции в баскетболната игра.

Stavrev, S., Analysis of the 3x3 basketball tournament included in the National Universiade-Sofia '2018. Scientific and methodological magazine Sport and Science, issue 3/4, Published by the Bulgarian Union for Physical Culture and Sports, National Sports Academy "Vasil Levski", "Bulgarian Sport" Foundation, Southwestern University "Neofit Rilski", Ministry of Youth and Sports and The Bulgarian Olympic Committee, Sofia, 2020. pp. 104-113/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_3_4_2020.pdf)

Abstract: National University Championships in 3x3 basketball take place annually under the auspices of AUS “Academic”. This new variation of the game grows in popularity across the world, as well as in Bulgaria. The Спорт и наука, кн. 3, 4/2020 105 student community wasn’t left behind and got involved very early by organizing University Championships before many other countries in Europe. By analyzing the conduction and results of 3x3 Basketball, which was included in the NU “Sofia” 2018 program for the first year, we aim to provide information as well as introduce as many colleagues in the academic community as possible to the game, and hopefully gain their participation in upcoming championships. We are analyzing both men and women simultaneously. We determined the geography of participants by cities and universities. We have shown the rules of conduct for both genders as well as all final scores of the games played. We have determined the average number of points scored in single games, and the overall sum of points scored throughout the tournament by each separate team. We focused our attention to problems with refereeing, as well as the refusal to participate in National University Championships (NUC) by universities with long-standing traditions in the game of basketball.

14. Ставрев, С., Анализирание на VIII Национален университетски шампионат по баскетбол 3x3-Пловдив'2019. Сборник доклади от Дванадесета Международна научна конференция „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт, (проведена на 6.11. 2020) г. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2020. с. 113-121, ISSN 1314–2275;

Резюме: Баскетбол 3x3 е играта, която за кратко време успя да въввлече много млади хора да я практикуват и достигна бързо до много страни по света. Доказателство за интересът към нея е и решението на Международният олимпийски комитет да бъде включен в програмата на Олимпийските игри Токио '2020. Единствено световната пандемия е причина да се отложат игрите с една година. Българската спортно-академична общност възприе много бързо играта баскетбол 3x3 и е една от първите, която започна организиране на студентски шампионати. С този анализ целим да се запознаят колегите с условията и системите на провеждане на Националните университетски шампионати, както и да направим някои препоръки за бъдещи шампионати. Радващо е увеличеният брой участници и на дневен ред е разделянето на шампионата на два етапа-есен и пролет.

Stavrev, S., Analyzing the VIII National University Basketball Championship 3x3-Plovdiv'2019. Collection of reports from the Twelfth International Scientific Conference "Modern trends in physical education and sports", Sofia University "St. Kliment Ohridski", Department of Sports, (held on 6.11. 2020) University Publishing House "St. Kliment Ohridski", Sofia, 2020. pp. 113-121, ISSN 1314-2275;

Abstract: Basketball 3x3 is a game that managed to attract many young people in a short period of time to practice it and quickly reached many countries around the world. Proof of the interest in it is the decision of the International Olympic Committee to be included in the program of the Tokyo 2020 Olympic Games. The global pandemic is the only reason to

postpone the Games for a year. The Bulgarian sports-academic community adopted the game of 3x3 basketball very quickly and was one of the first to start organizing National university championships. With this analysis we aim to familiarize colleagues with the conditions and conduct systems of the championships, as well as to make some recommendations for future championships. The increased number of participants is gratifying and the division of the championship into two stages - autumn and spring.

15. Ставрева, И., Й. Иванов, В. Цолова, С. Ставрев, Н. Костова, Е. Йорданов, М. Първанова. „65 години спорт в МГУ „Св. Иван Рилски“ – спортологичен анализ, модели и иновации“ (завършване на работата по проект № ХД 019/2020). ИЗВЕСТИЯ на Департамент „Чужди езици и спорт“ при МГУ „Св. Иван Рилски“ – София, ИК „Св. Иван Рилски“, том XX, 2020 г., с. 89-118 / ISSN 2682-9754;

Резюме: Разработката представя дейностите на научния колектив по проект по НИД № ХД 019/2020 г. на кат. „Физическо възпитание и спорт“ при МГУ „Св. Иван Рилски“ - София. Проведено е изследване със студенти от I и II курс от всички специалности в МГУ, изучаващи дисциплината „Физическо възпитание и спорт“. Установи се нагласата на студентите при прилагане на нови, съвременни форми на обучение по физическо възпитание и спорт, наложени от създалата се кризисна за света ситуация. Чрез приложения анкетен метод са получени резултати за спортологичните нагласи на студентите и отношението им към съвременни дигитални средства и методи на преподаване, чрез дистанционната форма на комуникация и използване на електронни източници за обогатяване на знанията, в т.ч. и нивото на чуждоезиковата им подготовка. Получените резултати са обработени чрез математико-статистически инструментариум.

Stavreva, I., Y. Ivanov, V. Tsoleva, S. Stavrev, N. Kostova, E. Yordanov, M. Purvanova. 65 Years of sports at the University of mining and geology “St. Ivan Rilski” – sportological analysis, models and innovations. NOTICES of the Department "Foreign Languages and Sports" at Moscow State University "St. Ivan Rilski" - Sofia, IC "St. Ivan Rilski", volume XX, 2020, pp. 89-118 / ISSN 2682-9754;

Abstract: The current study presents the activity of the scientific team on research project №HD 019/2020 of the Department of Physical Education and Sports at the University of Mining and Geology “St. Ivan Rilski”-Sofia. A survey was conducted with first- and second-year students from all courses of study at the University of Mining and Geology who are offered the course unit in Physical Education and Sports. The study has established the attitude of students in applying new, contemporary forms of training in physical education and sports that are imposed by the crisis situation throughout the world. Applying the survey method, results have been obtained of the sportological attitude of students and their stand on modern digital tools and methods of teaching through the distance form of communication and the use of electronic sources for gaining knowledge, including the level of their foreign language education. The obtained results are processed by applying mathematical and statistical tools.

16. Ставрев, С., И. Ставрева, Й. Иванов. Съпоставяне на факторните структури на показателите за професионално значими качества на студенти от МГУ „Св. Иван Рилски“ и УНСС. Международна научна конференция „Педагогическото образование – традиции и съвременност“, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методи“, Педагогически факултет (20-21.11.2020), Сборник доклади, Ай анд Би, Д6_3, Велико Търново, 2020. с. 388-394 / ISSN: 2534-9317;

Резюме: Въз основа на проведени две независими изследвания със студенти от МГУ „Св. Иван Рилски“ и УНСС-София са получени резултати за показатели на професионално значимите качества за инженери в минно-добивната индустрия и професията на икономиста. Показателите са подложени на факторен анализ. Контингент са 69 студенти (I и II курс) от учебни групи по баскетбол, тенис на маса, фитнес и футбол в МГУ „Св. Иван Рилски“ и 70 студента (I и II курс) от учебни групи по баскетбол от УНСС. Всички те посещават дисциплината „Физическо възпитание“ – изборно задължителна форма на обучение във своите университети. Изследването има за цел да се установят съпаденията и различията във факторната структура от проведените изследвания. Чрез факторния анализ ние целим разкриване на най-информативните тестове, от използваните за професионално значимите качества и определяне на основните фактори. Също така сравняваме относителните дялове в проценти на обяснената изходна дисперсия от изведените фактори при двата контингента и броя обособени фактори. При студентите от МГУ се обособиха VI фактора, а при колегите им от УНСС-VIII фактора. И в двете изследвани съвкупности, професионално значимо качество във I фактор се установява оперативното мислене с неговите три компонента-точност, бързина и качество. Следователно оперативното мислене е еднакво значимо и за инженерите в миннодобивния отрасъл и за икономистите, което налага за в бъдеще прилагане на средства и методи за неговото усъвършенстване в заниманията по физическо възпитание и спорт.

Stavrev, S., I. Stavreva, Y. Ivanov. Comparison of the factor structures of indicators of professionally significant qualities of students from the University of mining and geology "St. Ivan Rilski" and UNWE. International Scientific Conference "Pedagogical Education - Traditions and Modernity", VTU "St. St. Cyril and Methodius", Faculty of Education (20-21.11.2020), Collection of reports, I&B, D6_3, Veliko Tarnovo, 2020. pp. 388-394 / ISSN: 2534-9317;

Abstract: Based on two independent studies conducted with students from MGU "St. Ivan Rilski" and UNWE-Sofia were obtained results for indicators of professionally significant qualities for engineers in the mining industry as well as in economists. The indicators are subjected to factor analysis. Contingent are 69 students (I and II year) from study groups in basketball, table tennis, fitness and football at MGU "St. Ivan Rilski" and 70 students (I and II year) from basketball study groups from UNWE. All of them attend the course "Physical Education" - an optional form of education at their universities. The study aims to identify the coincidences and differences in the factor structure of the studies. Through factor analysis, we aim to uncover the most informative tests out of those used for professionally significant qualities and determine the main factors. We also compare the relative shares in percentages of

the explained initial variance of the derived factors for the two contingents and the number of separate factors. Among the students from MSU, the VI factors was differentiated, and among their colleagues from UNWE- VIII factors. In both studied sets, professionally significant quality in factor I is established the operational thinking with its three components - accuracy, speed and quality. Therefore, operational thinking is equally important for engineers in the mining industry and economists, which requires the future application of tools and methods for its improvement in physical education and sports.

17. Ставрев, С., И. Гигова. Онлайн обучението по физическо възпитание в УНСС по време на световната пандемия от COVID 19–предизвикателства и перспективи. Научно-методическо списание Спорт и Наука, брой 1/2, Издание на Българския съюз за физическа култура и спорт, Национална спортна академия „Васил Левски“, Фондация „Български спорт“, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Министерството на младежта и спорта и Българския олимпийски комитет, София, 2021. с. 141-150/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_1_2_2021.pdf)

Резюме: В представеното изследване е направен анализ на начина и модела на провеждане на занятията от дисциплината „Физическо възпитание“ в УНСС след въвеждане на извънредно положение в България, свързано със световната пандемия от COVID-19. Обстоятелства наложиха нуждата от бързо адаптиране и в същото време доусъвършенстване в съвременните дигитални форми на комуникация при провеждане на обучителните занятия. Стартирането на дистанционна форма на обучение за студентите, започва с взимане на официално решение на катедрено заседание, изпълнявайки влязла в сила ректорска заповед. За осъществяване на описаното бяха зададени общи теми за всички студенти от I и II курс (изборно-задължителна форма на обучение по „Физическо възпитание“) по които се изработиха презентации за всяка учебна седмица от преподавателите за всеки спорт поотделно. За някои от спортовете бяха заснети видео материали с общо развиващи упражнения, насочени не само към студентите, а и към преподавателите от УНСС за поддържане на работоспособност и добър тонус. Учебната година приключи с online тестиране по отделните спортове, като само в редовната сесия се проведеха с 6279 студента в рамките на 2 работни дни чрез университетската платформа Forms на Microsoft.

Stavrev, S., I. Gigova. Online training in physical education at UNSS during the global pandemic of COVID 19 – challenges and prospects. Scientific and methodological journal Sport and Science, issue 1/2, Published by the Bulgarian Union for Physical Culture and Sports, National Sports Academy "Vasil Levski", "Bulgarian Sport" Foundation, Southwestern University "Neofit Rilski", Ministry of Youth and Sports and The Bulgarian Olympic Committee, Sofia, 2021. pp. 141-150/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_1_2_2021.pdf)

Abstract: In the presented study is analyzed the manner and model of conducting classes in the discipline "Physical Education" at UNWE after the introduction of the emergency

state in Bulgaria related to the global pandemic of COVID-19. The new circumstances marked the requirement to adapt quickly and at the same time to improve the education process within the new digital forms of communication while conducting classes. The start of the distance form of education for students began with making an official decision at a department meeting, executing an effective rector's order. To implement the described, common topics were set for all students of I-st and II-nd course (optional-compulsory form of training in "Physical Education"), and presentations were made for each educational week by teachers from each separate sport. For some of the sports short video materials were created with general developmental exercises, aimed not only at the students, but also at the lecturers from the University of National and World Economy to maintain working capacity and good tone. The school year ended with online testing in individual sports, which were conducted with 6279 students in 2 working days through the university platform Forms of Microsoft.

18. Ставрев, С. „100 години УНСС-Развитие на катедра "Физическо възпитание и спорт" през годините и значими спортни постижения“-пленарен доклад. Сборник с доклади от Национална кръгла маса на катедра „Физическо възпитание и спорт“ при УНСС на тема „100 години УНСС-развитие и състояние на физическото възпитание и спорт в българските университети, световния опит и перспективи пред студентския спорт-27.11.2020 г.“, Издателски комплекс-УНСС, CD носител, София, 2021. ISBN 978-619-232-454-4;

Резюме: Сто годишният юбилей на Университета за национално и световно стопанство е един сериозен повод за гордост за една институция, както и за всички хора, които по някакъв начин са били свързани с нея. Винаги са приятни такива юбилеи, даващи повод и за равностметка на извървения път през годините. Катедра „Физическо възпитание и спорт“ и студентският спорт въобще са съпътстващи и вървят заедно с академичният живот в университета почти от основаването му.

Stavrev, S. "100 years of UNSS - Development of the Department of Physical Education and Sport over the years and significant sports achievements" - plenary report. Collection of reports from the National Round Table of the Department of "Physical Education and Sport" at UNSS on the topic "100 years of UNSS - development and state of physical education and sports in Bulgarian universities, world experience and prospects for student sports - 27.11.2020." , Publishing complex-UNSS, CD carrier, Sofia, 2021. ISBN 978-619-232-454-4;

Abstract: The centenary of the University of National and World Economy is a serious cause of pride for an institution, as well as for all people who were somehow connected with it. Such anniversaries are always pleasant, giving an occasion to take stock of the progress made over the years. The Department of "Physical Education and Sports" and student sports in general are concomitant and go together with the academic life of the university almost since its foundation.

19. Stavrev, S. Study of shot success rate in the men's teams participating in the Olympic basketball 3x3 tournament -Tokyo '2020. KNOWLEDGE - International journal (Humanities), 2021, Vol.48, №4, Scientific papers, Print GRAFOPROM- Bitola, Skopje. pp. 695-700 /ISSN 2545-4439/e-ISSN 1857-923X/http://www.ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/4893;

Abstract: The new variety of basketball 3x3 managed to gain popularity in a short amount of time and make many people practice this format worldwide. Proof of this is the inclusion of 3x3 basketball as an official sport of the Olympic Games in Tokyo 2020. In this study we aim to acquaint the audience with the system of the Olympic tournament, to point out some features of the rules of the game 3x3 basketball and to establish the shot accuracy of the eight men's teams participating in the Tokyo 2020 Olympic Tournament, from the possible distances - for one and two points, as well as the success in shooting from the foul line. The average performance per match of each team and the place in the final ranking in the preliminary (group) phase and the final ranking of the Olympic Games were established by making the appropriate conclusions and analyzes. The number of attempts made and the number of successful shots were also determined as well as the percentage of successfully realized points from the three mentioned positions was calculated, for each one separately and the total success rate of shots in percentages. The results between the participating teams were compared, the final ranking was analyzed in relation to the obtained results, as well as the relationship between the success and the ranking.

Ставрев, С. Изследване на успеваемостта на стрелбата в мъжките отбори, участващи в олимпийския турнир по баскетбол 3x3 -Токио '2020. KNOWLEDGE - Международно списание (Хуманитарни науки), 2021, Vol.48, №4, Научни доклади, Печат GRAFOPROM- Bitola, Скопие. стр. 695-700 /ISSN 2545-4439/e-ISSN 1857-923X/http://www.ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/4893;

Резюме: Новата разновидност баскетбол 3x3 успя за кратко време да добие популярност и да накара много хора да практикуват този формат в световен мащаб. Доказателство за това е включването на баскетбол 3x3 за официален спорт на Олимпийските игри в Токио' 2020. В настоящето изследването целим да запознаем аудиторията със системата на провеждане на олимпийския турнир, да се посочат някои особености в правилата на играта баскетбол 3x3 и се установи точността на стрелбите на участващите осем мъжки отбора в Олимпийския турнир на игрите в Токио' 2020, от възможните дистанции - за една и две точки, както и успеваемостта при изпълнение на стрелба от наказателната линия. Установи се средната резултатност за мач на всеки един отбор и мястото в крайното класиране в предварителната (групова) фаза и крайното класиране на Олимпийските игри, като направихме съответните изводи и анализи. Също така се установиха броя на извършените опити и броя на успешните стрелби и се изчисли процента на успешно реализирани точки от трите споменати позиции, за всяка една поотделно и общата успеваемост от стрелба на мъжете в процентно съотношение. Съпоставиха се резултатите между отборите-участници, анализира се крайното класиране спрямо получените резултати, както и връзката между успеваемостта и класирането.

20. Ставрев, С. Изследване успеваемостта при стрелбата на женските отбори, участници в Олимпийският турнир по баскетбол 3x3-Токио' 2020. Научно-методическо списание Спорт и Наука, брой 3/4, Издание на Българския съюз за физическа култура и спорт, Национална спортна академия „Васил Левски“, Фондация „Български спорт“, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Министерството на младежта и спорта и Българския олимпийски комитет, София, 2021. с. 43-52/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_3_4_2021.pdf)

Резюме: Новата разновидност на баскетбола – баскетбол 3x3 за кратко време доби популярност в различни краища на света. И въпреки историческият поглед върху предшественика на баскетбол 3x3 - „streetball” (уличен баскетбол), в който не включваха много изяви на дамски състави, то с положеното начало и администриране от FIBA (Световната баскетболна централа) този спорт въввлече и внушителен брой състезателки от нежния пол в различните надпревари. Според нас е наложително да обърнем внимание и на женската част и затова, че баскетбол 3x3 извоюва място на Олимпийски игри, включвайки турнири и за двата пола. Целта на изследването е да изследва зоните, от които обикновено се стреля в коша и да се установи успеваемостта на отборите. За постигането ѝ използвахме методите на наблюдение, проучване на литературни източници, уеб сайтове и официалните протоколи на ФИБА. От получените резултати стигаме до извода, че успеваемостта на стрелбата от зоните за 2 точки и наказателните удари са с близки проценти на успеваемост от всички участници. По-съществена разлика има в процентите на отборите от зоната за 1 точка, от която зона са и най-големият брой стрелби за отборите. Нашето заключение за успеха на даден отбор е, че освен успешната стрелба на състезателките физическата издръжливост е от съществено значение за крайният успех в такъв изтощителен турнир като Олимпийските игри.

Stavrev, S. Study of the shooting success rate of the women's teams, participants in the Olympic basketball tournament 3x3-Tokyo' 2020. Scientific and methodological magazine Sport and Science, issue 3/4, Published by the Bulgarian Union for Physical Culture and Sports, National Sports Academy "Vasil Levski", "Bulgarian Sport" Foundation, "Neofit Rilski" Southwest University, Ministry of Youth and Sports and the Bulgarian Olympic Committee, Sofia, 2021. pp. 43-52/ ISSN 1310-3393; (http://www.scienceandsport.com/downloads/sn_3_4_2021.pdf)

Abstract: The new variety of basketball - basketball 3x3 gained popularity in different parts of the world in a short amount of time. Despite the historical look at the predecessor of 3x3 basketball - "streetball" (street basketball), which did not include many performances of women's teams, with the beginning and administration of FIBA (International Basketball Federation), this sport has attracted an impressive number of women players in the various competitions. In our opinion, it is imperative to pay attention to the women's part as well, because 3x3 basketball wins a place at the Olympic Games, including tournaments for both sexes. The purpose of the study is to examine the areas from which the basketball is usually shot and to determine the success rate of shots of the teams participating. To achieve it, we used

the methods of monitoring, research of literature sources, websites and official FIBA protocols. From the obtained results we come to the conclusion that the success rate of shooting from the zones for 2 points and foul shots have close success rates for all participants. There is a more significant difference in the success rate percentages for the teams when shooting from the zone for 1 point, which is the zone with the largest number of shots for all the teams. Our conclusion about the success of a team is that in addition to the successful shooting of the athletes, physical endurance is essential for the ultimate success in such a grueling tournament as the Olympic Games.

21. Stavrev, S. Comparison of some statistical indicators between men's and women's 3x3 basketball teams at the Olympic Games Tokyo' 2020. KNOWLEDGE - International journal (Humanities), 2022, Vol.50, №5, Invited Scientific papers, Print GRAFOPROM- Bitola, Skopje. pp. 641-646/ISSN (2545-4439/e-ISSN 1857-923X; <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/issue/view/141>)

Abstract: With the approval and inclusion of the 3x3 basketball game in the Tokyo Olympic program, '2020 new challenges arose for the specialists involved in the game, as well as the requirements for the sports and technical staff increased. Moreover, the huge interest aroused by the Olympic tournament has increased the focus on 3x3 basketball and expectations for the upcoming 2024 Paris Olympics are extremely high. The interest of the sports and technical staff and research aimed at improving, enriching and updating the methods and methodologies for more successful performances of the teams. Our study has exactly this task - to compare some statistics from the Tokyo Olympic tournament between men and women, to draw appropriate conclusions and give guidance and ideas to professionals in their future work. We compared the indicators for shooting from the three zones - for 2 and 1 points, as well as the shooting from the penalty line. We also compared the number of mistakes made, the final passes (assists) and the successfully mastered balls in attack and defense. In terms of shooting, the average number of attempts to match from all positions in both sexes is approximately equal (29.5 men; 30.4 women), but the success rate for men is 49% and for women 44%. The average number of balls won in attack per match is almost equal (5.1 and 5.0), but in defense women have won 1.4 balls more per game than men (9.3 for men against 10.7 for women) . Women made 1.1 more errors per game than men (4.5 vs. 5.6), with assists for men averaging 3.4 per game and 3.0 for women. All indicators were examined with an equal total number of matches for both contingents - 68.

Ставрев, С. Сравнение на някои статистически показатели между мъжки и женски отбори по баскетбол 3x3 на Олимпийските игри Токио' 2020. KNOWLEDGE - International journal (Humanities), 2022, Vol.50, №5, Invited Scientific papers, Print GRAFOPROM- Bitola, Скопие. стр. 641-646/ISSN (2545-4439/e-ISSN 1857-923X; <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/issue/view/141>)

Резюме: С утвърждаването и включване на играта баскетбол 3x3 в олимпийската програма за Токио, '2020 се откриха нови предизвикателства пред специалистите, ангажирани с играта, нарастват и изискванията към спортно-техническите щабове. Още

повече, огромният интерес предизвикан от Олимпийския турнир, повиши вниманието към баскетбол 3x3 и очакванията за предстоящата олимпиада в Париж' 2024 г. са изключително големи. Засили се интереса на спортно-техническите щабове и към изследвания, насочени към усъвършенстване, обогатяване и актуализиране на методите и методиките за по-успешно представяне на отборите. Нашето изследване има точно тази задача - да съпостави някои статистически показатели от олимпийския турнир в Токио между мъжете и жените, да се направят съответни изводи и се дадат насоки и идеи на специалистите в бъдещата им работа. Сравнихме показателите за стрелба от трите зони – за 2 и 1 точки, както и стрелбата от наказателната линия. Също така съпоставихме броя на допуснатите грешки, направените завършващи подавания (асистенции) и успешно овладените топки в нападение и защита. По отношение на стрелбата, направените средно опити за мач от всички позиции и при двата пола е приблизително равен (29,5-мъже; 30,4-жени), но успеваемостта при мъжете е 49%, а при жените 44%. Овладените топки в нападение средно за мач са почти равни (5,1 и 5,0), но в защита жените са овладели с 1,4 топки в повече на мач от мъжете (9,3 за мъжете срещу 10,7 при жените). Жените са направили с 1,1 грешки в повече за мач от мъжете (4,5 срещу 5,6), а асистенциите при мъжете са средно на мач по 3,4, а при жените 3,0. Всички показатели са изследвани при равен общ брой мачове за двата контингента – 68.